

Åtgärdsplan per 31 augusti för vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden har för verksamhetsåret 2023 ett prognostiserat underskott om ca – 2 mnkr. I delårsrapport 1 2023 var prognosen för helåret – 39 mnkr.

Kommunstyrelsen beslutade den 14 juni 2023 (KS-2023/1366.181) i samband med att delårsrapport 1 behandlades för Huddinge kommun att:

”Vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att återkomma med åtgärdsplan som även tar ett mer långsiktigt och samlat grepp på nämndens verksamhetsområden.”

Även om den ekonomiska prognosen för 2023 i delårsrapport 2 är betydligt mer positiv än i delårsrapport 1 så är behovet av åtgärder lika stort som tidigare. De statliga stimulansmedel och budgetförstärkningen om 10 mnkr som kommunstyrelsen fattade beslut om i juni, och som bidrar till förbättringen, är tillfälliga. För att klara kommande års pris- och löneökningar, som enligt förslag till budget för 2024 – 2026 inte kompenseras med budgetförstärkning, och kommande förändringar i befolkningen som innebär fler äldre samt befintligt underskott i ekonomin krävs ett omfattande åtgärdsarbete och en prioritering av befintlig verksamhet.

Nedan ges en beskrivning av det fortsatta arbetet med en ekonomi i balans med strategier och åtgärder. Beskrivningen omfattar åtgärder som genomförs under 2023 med effekter även 2024 och åtgärder som är under utredning. Beskrivningen omfattar även aktiviteter som är viktiga för en ekonomi i balans och en fungerande verksamhet, men som inte har omsatts i effekt gällande minskade kostnader eller ökade intäkter, men som ändå är betydelsefulla för verksamheten tex behovet av nytt verktyg för schemaläggning.

I bilaga 3 är åtgärder och aktiviteter sammanställda och där ekonomiska konsekvenser är beräknade framgår dessa och är summerade. Totalt uppgår beräknade åtgärder och aktiviteter till cirka 2,3 mnkr år 2023 och 13,8 mnkr år 2024. Dessutom pågår ytterligare utredningar och effekterna av dessa bedöms till ca cirka 7,7 mnkr år 2024, men ytterligare förankring behöver ske innan åtgärderna beskrivs i text. Vartefter dessa åtgärder blir förankrade kommer de att redovisas.

Åtgärdsplanen är uppdelad på äldreomsorg, funktionsstöd och gemensamma åtgärder för äldreomsorg och funktionsstöd.

Äldreomsorg

Inom äldreomsorgen är den huvudsakliga strategin att möjliggöra för människor att bo hemma så länge som möjligt där visionen är att fler ska vilja bo hemma längre. När behovet av omsorg inte kan tillgodoses hemma ska äldre personer erbjudas boenden med trygghet och kvalitet på ett kostnadseffektivt sätt.

Strategin bygger på tre huvudspår:

- Förebyggande verksamhet.
- Säker myndighetsutövning och bra samverkan med regionen.
- Konkurrenskraftig hemtjänst och särskilda boenden i egen regi med hög kvalitet och bra arbetsmiljö.

De förväntade effekterna av strategin är att kostnaderna för särskilt boende minskar samtidigt som kvaliteten bibehålls eller förbättras. Arbetet förväntas inte leda till minskat antal timmar inom hemtjänsten eftersom insatsen är en central del i att möjliggöra att människor bor hemma. Det kan till och med vara så att antalet timmar inom hemtjänsten ökar när insatsen anpassas till att vara en del av det förebyggande arbetet. Samtidigt ses biståndsbedömningen över enligt nedan vilket

kan medföra minskad beviljad tid.

Förebyggande arbete

För att uppnå äldreomsorgens strategi ska det förebyggande arbetet fokusera på tre områden – rörelse och motion, sociala sammanhang samt kost – där planen är att arbetet ska ske inom den förebyggande verksamheten, seniorträffar, dagverksamhet för personer med demenssjukdom och hemtjänsten. Målsättningen med strategin är att människor ska må bättre och att behovet av särskilt boende därmed senareläggs.

Säker myndighetsutövning

Det är nämndens skyldighet att ge alla som söker insatser en rättssäker handläggning. En hög tillgänglighet till biståndshandläggare och bra kommunikation under beslutsprocessen är en viktig del i trygghetsskapande mellan invånare och förvaltningen. En bra samverkan med regionen möjliggör för äldre personer som är utskrivningsklara att få en bra omsorg i övergången från sjukhusvård till att få insatser från kommunen. För att kvalitetssäkra att kommunen tillhandahåller rätt service ser verksamheten ett behov av att se över och anpassa insatserna så att de matchar behoven i dagens samhälle för äldre. Det handlar om att utveckla verksamheten så att människor ska känna sig trygga och att det är meningsfullt att bo kvar hemma. Om digitala alternativ finns så ska dessa användas i första hand.

En konkurrenskraftig hemtjänst och särskilt boende

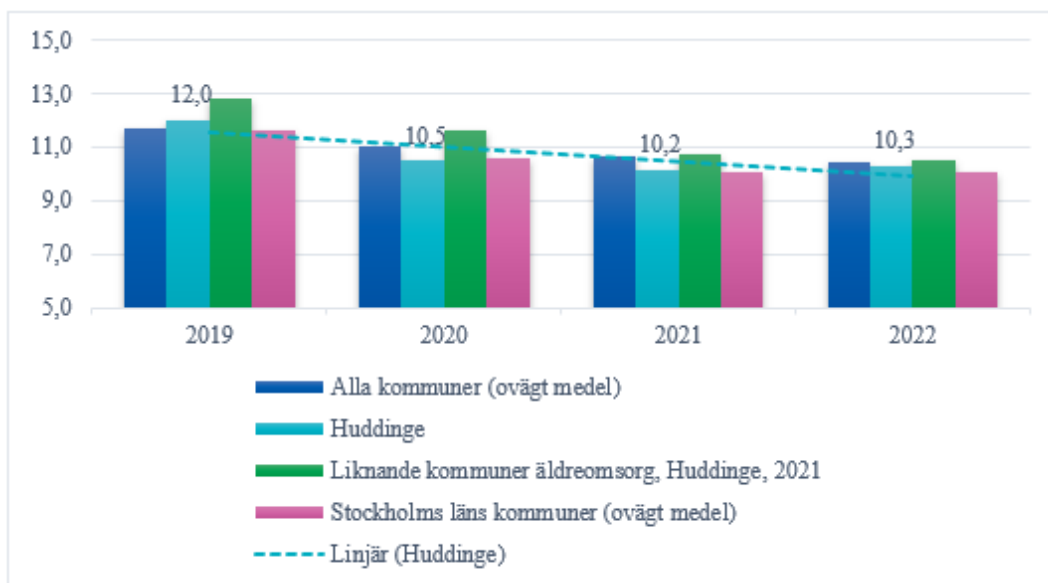
En konkurrenskraftig hemtjänst och särskilt boende i egen regi är verksamheter som kan erbjuda insatser som ger trygghet, bra bemötande och hög kvalitet som många äldre personer vill välja. Det handlar även om en bra arbetsmiljö för medarbetare och chefer med ett IT-stöd som är funktionellt och lätt att använda så att tiden kan användas till att ge god omsorg till äldre personer och utveckla verksamheten tillsammans. Framtidens utmaning inom kompetensförsörjning förutsätter att förvaltningen kan ge medarbetare och chefer en arbetsmiljö som främjar hälsa långsiktigt, skapar engagemang för uppdraget samt viljan att ge och utveckla äldreomsorg till dem verksamheten är till för. För att vara konkurrenskraftiga inom särskilt boende behövs även boenden som ger en hemlik och trygg miljö för äldre personer samt som är funktionell och modern ur vårdhygiensynpunkt och ur ett arbetsmiljöperspektiv.

Särskilda boenden

Omställningen där fler bor hemma längre pågår och andelen invånare över 80 år som bor på ett särskilt boende har minskat från 12,0 procent 2019 till 10,3 procent 2022 enligt uppgifter från Kolada. Detta stämmer väl överens med strategin för äldreomsorgen i Huddinge kommun och är en utveckling som även kan ses i andra kommuner som liknar Huddinge kommun.

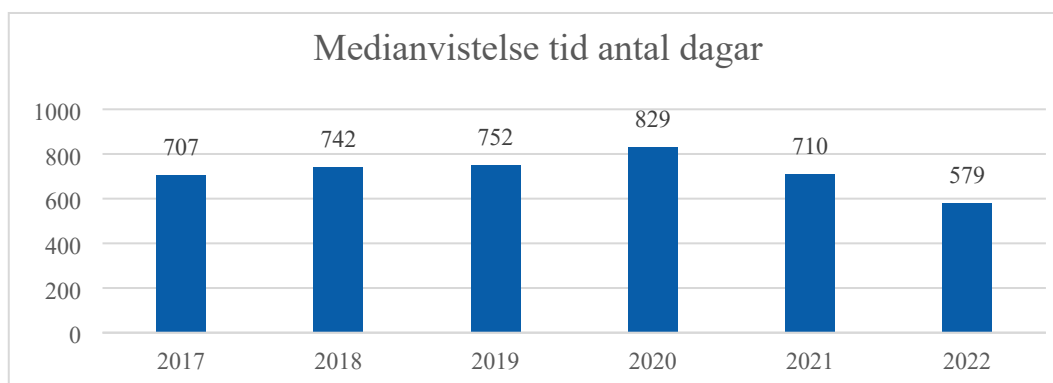

Invånare 80 + i särskilt boende, andel (%)

Diagrammet enligt nedan visar att medianvistelsetiden i särskilt boende har minskat i Huddinge kommun mellan åren 2017 och 2022 från 707 dagar 2017 till 579 dagar 2022. År 2020 då pandemin pågick flyttade färre in på särskilt boende och de som avslutade sin vistelse hade generellt sett bott längre på sin enhet än andra år. År 2022 var det en större andel som avslutade sin vistelse inom 1 år från inflytt jämfört med andra år.

Medianvårdtid i särskilt boende äldreomsorg i Huddinge kommun, antal dagar

Särskilt boende i egen regi

Särskilt boende prognostiserar ett underskott motsvarande –6,2 miljoner för helåret, medan budgetavvikelsen uppgår till –5,9 miljoner kronor per sista augusti.

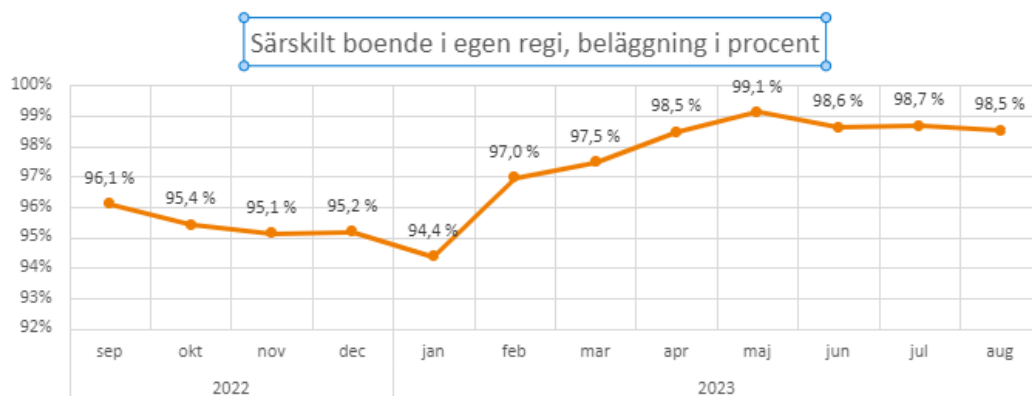
Beläggingsgraden inom särskilt boende i egen regi

Utifrån förändrade förutsättningar inom särskilt boende för äldre, med överkapacitet och en ekonomi i obalans, gav nämnden i verksamhetsplanen för 2023 förvaltningen i uppdrag att i juni återkomma med förslag på åtgärder för en budget i balans med bibehållen kvalitet för målgruppen.

Uppdraget grundade sig i att särskilda boenden i egen regi under hösten 2022 hade lediga lägenheter och därmed en överkapacitet. Många äldre valde då att bo på det nyöppnade boendet i Segeltorp inom LOV som öppnade sommaren 2022. I slutet av 2022 var det nybyggda boendet fullbelagt och under våren 2023 har lägenheterna inom egen regi åter blivit valda och överkapaciteten minskat. Under sommaren, juni och juli, avled fler och i augusti har dessa lägenheter åter fyllts och den egna regin har i augusti tre lediga lägenheter.

I grafen nedan framgår belägningsgraden för särskilt boende inom egen regi för rullande tolv månader. Det ackumulerade belägningsgraden för 2023 uppgår till 97,8 procent. Detta kan jämföras med den budgeterade belägningsnivån på 98% för 2023. Bedömningen är att belägningsgraden och inflödet av nya brukare till kommunens egen regi är god och kommer att fortsätta att vara god under resten av 2023.

I nedanstående tabell redovisas lediga lägenheter inom verksamheten i egen regi den sista varje månad.

Månad	Lediga lägenheter i egen regi den sista i varje månad
januari	14
februari	7
mars	5
april	4
maj	4
juni	8
juli	11
augusti	3

Verksamheten har utifrån uppdraget i verksamhetsplanen enligt ovan arbetat med olika aktiviteter som redovisas nedan. Uppdraget i sin helhet beräknas inte kunna genomföras 2023.

Björnkulla

På Björnkullas särskilda boende finns tre avdelningar med finsk profil. Totalt omfattas 27 platser, 18 platser för personer med demenssjukdom och 9 platser för personer med somatisk sjukdom. Boendet är utformat för att vården och omsorgen ska bedrivas av finsktalande personal och har varit ett viktigt sätt för kommunen att uppfylla sina åtaganden gentemot finskspråkiga äldre.

Enligt förvaltningens beräkning uppgick kostnaden för de tomma platserna till cirka 2,3 miljoner kronor under 2022. Då trycket på somatiska (svenska) platser har ökat den sista tiden har en

mindre justering gjorts och de tomma platserna på en av de finska avdelningarna har kunnat erbjudas till personer som har behov av dem.

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 13 september att samtliga platser på Björnkulla ska omfattas av lag om valfrietssystem (LOV) och vara valbara för alla. Förslaget innebär att antalet finskspråkiga platser anpassas utifrån behovet men att det även fortsättningsvis kommer att finnas tillgång till personal som kan finska, att finska maträtter lagas regelbundet och att finsk kultur och traditioner uppmärksammas.

Detta motsvarar en helårseffektivisering om ca 2,3 mnkr genom bättre resursutnyttjande.

Stortorp

Stortorps särskilda boende startade arbetet med den så kallade *Stortorpsmodellen* precis innan pandemin. Modellen bygger på att det finns tillräckligt många fast anställda så att en del av personalens tid, så kallade resursspass, kan täcka frånvaro i stället för att vikarier tas in. Resursspassen verkar för heltid som norm och en ekonomi i balans. Projektet har haft flera utmaningar, så som pandemin, införandet av bemanningscenter inom äldreomsorgen och avsaknad av systemstöd, som påverkat arbetet. Eftersom heltid som norm är en strävan för att kunna behålla och rekrytera medarbetare inom äldreomsorgen valde förvaltningen att ge modellen en nystart under hösten 2022 med projektledare och deltagare från HR och ekonomi i arbetsgruppen.

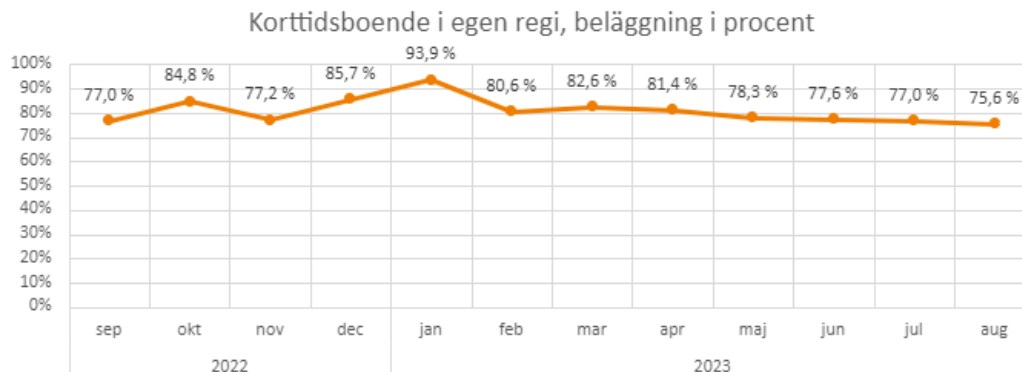
Under pågående nystart skulle nya scheman även ta hänsyn till 11-timmars vila som lagkrav från och med 1 oktober 2023. Arbetet under våren har varit mycket omfattande på grund av avsaknaden av systemstöd för schemaläggning och har inte kunnat starta 1 maj som planerat. Projektet börjar närma sig sitt slutskede däremot kvarstår vissa aspekter som verksamheten bör ta hänsyn till, därmed fortsätter arbetet med att se över bemanningen och arbetet med resursspassen.

Rosendalsgården

De särskilda boenden som drivs i egen regi behöver vara ändamålsenliga och attraktiva och i verksamhetsplanen för 2023 uppdras vård- och omsorgsnämnden göra en översyn avseende Rosendalsgården. En utredning är påbörjad som ska belysa arbetsmiljö, hygien- och skyddsaspekter inklusive skalskyddet och övrig ändamålsenlighet. Utredningen bedöms färdigställas hösten 2023.

Korttidsboende

Korttidsboende prognostiserar -0,3 miljoner kronor för helåret och en budgetavvikelse som uppgår till -0,8 miljoner kronor till och med augusti 2023. Nytt för i år är att verksamheten har gått över till anslagsfinansiering. Detta innebär att verksamheten får ett fast belopp på 41,6 miljoner kronor för helåret att bedriva korttidsverksamheten. Detta belopp baseras på en beläggningsgrad på 85 procent det vill säga att i snitt 43 platser av totalt 51 platser ska vara belagda. Verksamhetens ackumulerade beläggningsgrad till och med augusti uppgår till 81 procent vilket är 4 procent enheter lägre än budgeterad nivå.

Tidigare har verksamheten haft svårt med att förutspå platsbehovet och därav haft svårigheter att uppskatta det faktiska bemanningsbehovet. Genom den nya ersättningsmodellen får verksamheten förbättrade förutsättningar för att uppnå en ekonomi i balans. Det är fortsatt viktigt att följa upp och utvärdera effekten av den nya ersättningsmodellen över tid för att säkerställa att den verkligen leder till en ekonomi i balans.

Under hösten 2023 påbörjas en utredning för att se över antalet platser samt mest lämplig lokalisering och organisation för korttidsboende utifrån ett ekonomiskt perspektiv och bibehållen kvalitet. Utredningen förväntas pågå under hösten 2023 och insatser påbörjas under 2024 beroende på resultat.

HSO – Hälso-och sjukvårdsorganisationen

Verksamheten prognostiserar 1,3 miljoner i överskott för helåret och har en budgetavvikelse som uppgår till -2,3 miljoner kronor för januari till augusti 2023. Avvikelsen för perioden kan hänföras till generella statsbidrag som förväntas erhållas under hösten 2023, beloppet på statsbidraget uppgår till 4,1 miljoner kronor.

I mars blev hälso- och sjukvårdsorganisationen en egen sektion. Den nya sektionschefen har genomlyst hur behovet av hälso- och sjukvård är. I genomlysningen har ingått att se över hur bemanningen av hälso- och sjukvårdspersonal även i jämförelse med andra kommuner. I dagsläget är en stor del av verksamheten, cirka 10 miljoner kronor, finansierad med tillfälliga statsbidrag.

Översynen av hälso- och sjukvårdsorganisationen har lett till åtgärder för att stärka sjuksköterskebemanningen dagtid, minskad bemanning nattetid, samt minskat behov av bemanningstjänster. Översynen förväntas leda till en kostnadsbesparing på cirka två miljoner kronor 2024 i jämförelse med budget 2023.

Hemtjänst

Vård- och omsorgsnämnden har i uppdrag att utreda hur hemtjänsten kan utvecklas för att öka kvaliteten för brukarna genom personalkontinuitet, flexibilitet och hänsyn till vars och ens individuella behov. En hållbar bemanningsstrategi och kvalitetssäkrad kompetens där delaktighet och reellt inflytande för medarbetare som möter individer i behov av stöd, vård och omsorg ska stå i fokus. Arbete med uppdraget pågår genom olika delaktiviteter varav en del redovisas enligt nedan och andra är ännu inte startade. Uppdraget beräknas inte kunna genomföras i sin helhet 2023.

Biståndshandläggning

I dagsläget är det totala antalet beviljade timmar omkring 37 000 timmar per månad.¹ Av dessa utförs *endast* omkring 26 000 timmar.² Glappet mellan 37 000 beviljade timmar och 26 000 är för stor och differensen måste minska. Osäkerhet råder kring vilken differens som är godtagbar. Som en första åtgärd kommer biståndsenheten att utvärdera arbetssättet med tidssättning som infördes under 2020. En för generös beviljad tid kan leda till att utförare utför mer tid än vad som i praktiken är motiverat, det vill säga att biståndsenheten får betala ut ersättningar som hade kunnat undvikas om den beviljade var mer i linje med den nu utförda tiden 26 000. Om den beviljade tiden blir mer träffsäker kommer det att ge flera positiva effekter på hemtjänsten bland annat:

- Den utförda tiden minskar. Det är dock svårt att exakt räkna ut i vilken omfattning. Låt säga att om den *utförda* tiden minskar från 26 000 till 23 000 utförda timmar så minskar utbetalning av ersättningar med cirka 1,5 mnkr per månad eller 18 mnkr per år.
- Utförarnas planeringsförutsättningar förbättras. Utförarna riskerar inte att bemanna för att utföra tid som i praktiken leder till kringtid som ej kan faktureras ut vilket kan få en positiv effekt på underskottet i egen regi.

Differentierad hemtjänst

En utredning pågår gällande differentierad hemtjänst där man skiljer på service- och omsorgsinsatser. Syftet är att undersköterskor ska arbeta med personlig omsorg och därmed få använda sin kompetens på bästa sätt och att Huddinge kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare. Genom att förarbetet i verksamhetens testmiljö är klart där verksamheten separerat service och omvårdnadsinsatser är nästa steg att se hur kostnadsbilden blir. Det är för tidigt att göra en helhetsbedömning ur ett ekonomiskt perspektiv. Men det önskade effektmålet är att det ska bli mera kostnadseffektiv genom minskade personalkostnader på längre sikt.

Hemtjänsten i egen regi

Verksamheten inom hemtjänst exklusive natt, larm och trygg hemgång prognostiserar -12,8 miljoner kronor i underskott för helåret, medan budgetavvikelsen uppgår till -9 miljoner kronor för perioden januari till och med augusti 2023.

Verksamhetens åtgärdskrav har ökat under året. Detta är en följd av högre löneuppräknings än budgeterat vilket påverkar resultatet för 2023 med -1 miljon kronor och -1,3 miljoner kronor ur ett helårsperspektiv. Tidigare planerade och redovisade åtgärder förväntades ha besparingseffekt motsvarande 2,75 miljoner kronor ur ett helårsperspektiv. Effekten av åtgärden har uteblivit under året och verksamheten behöver utarbeta nya strategier för en ekonomi i balans.

Nettokostnaderna per ersatt timme

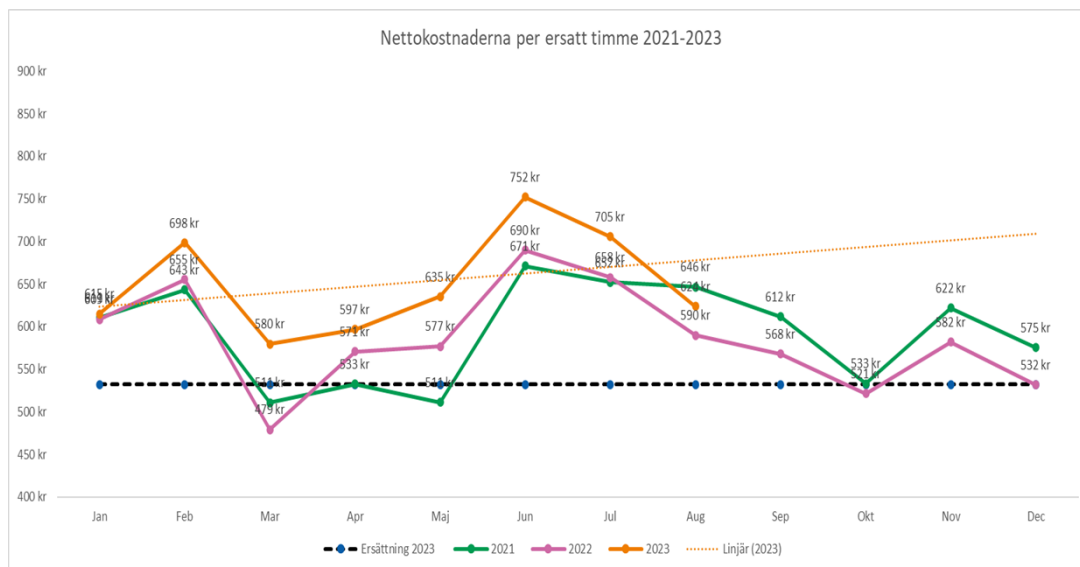
I grafen nedan framgår trenden för nettokostnaden per ersatt timme för hemtjänsten inom egen regi, exklusive intern ersättning för 2021 till och med 2023. Verksamheten har upplevt en kostnadsökning under 2023 som illustreras av grafen nedan. Kostnadsökningen kan till stor del hänföras till personalkostnaderna det vill säga ökade löner och ett höjt personalomkostnadspålägg.

¹ Kolada: N21826 (underliggande data från Socialstyrelsens individstatistik)

² Intern statistik (volymbilaga)

För att uppnå en ekonomi i balans, bör nettokostnaderna per ersatt timme möta den streckade linjen som representerar ersättning för 2023 per ersatt timme. När avvikelsen mellan ersättning och nettokostnader växer indikerar det att månadsresultatet försämrats. Verksamhetens kostnader tenderar att öka under sommaren på grund av semesterar och ledigheter, samtidigt som kostnaderna tilltar under hösten.

Dagverksamhet

Dagverksamheten prognostiserar -4,3 miljoner kronor för helåret och redovisar en budgetavvikelse som uppgår till -4,5 miljoner kronor per sista augusti. Volymutvecklingen har avtagit under sommaren och förväntas göra det även under hösten 2023. Det innebär att budgeterad volym på 9 500 besök för helåret inte kommer att uppnås. Verksamheten prognosticerar i stället 8 825 tillfällen för helåret.

Verksamheten har påbörjat ett arbete med åtgärdsplan för se över vad som kan vidtas för en ekonomi i balans. En av dessa åtgärder är att se över det faktiska behovet av antalet platser inom social- och demensdagverksamheten, för att optimera kapaciteten och därigenom kostnaderna.

Som en del av åtgärdsplanen har verksamheten sett över lokalbehovet inom den sociala dagverksamheten. Detta innebär att Sjödalens och Eklundens sociala dagverksamheter samlokaliseras från och med oktober. Samlokaliseringen förväntas medföra synergier i personalplaneringen och minska kostnader för drift samt lokaler. Effekten av åtgärden förväntas bli 70 tusen kronor för 2023 med en helårseffekt på 421 tusen kronor.

Schemaplaneringen kommer fortsatt att ses över under resten av året för att avgöra personalbehovet och för att bemanna verksamheten kostnadseffektivt. Det är en strategi för att minska kostnaderna och optimera resursanvändningen för att uppnå en budget i balans.

Funktionsstöd

Särskilt boende enligt LSS

Behov av nya särskilda boenden enligt LSS i Huddinge kommun

Inom bostad med särskild service enligt LSS är tillgången på LSS-bostäder i Huddinge kommun begränsad och byggandet av nya LSS-bostäder har varit lågt i kommunen. För att få en kostnadseffektiv verksamhet är förvaltningens strategi att arbeta för en ökad tillgång av LSS-bostäder i kommunen och på så sätt kunna minska externa placeringar som ofta är dyrare än verksamhet på hemmaplan. Den potentiella effekten av strategin att ha flera LSS-boenden i kommunen är en kostnadsbesparing på 26 miljoner kronor årligen utifrån nuvarande situation. Detta baseras på de platser som idag köps externt för personer som bedöms vara möjliga att flytta hem till Huddinge. Det är viktigt att påpeka att kommunen inte kan tvinga personer som bor på ett externt boende att flytta till ett boende i kommunen vilket gör det svårt att uppskatta den exakta effekten.

Det förvaltningen kan göra tillsammans med lokalsektionen på kommunstyrelsens förvaltning är att se över möjligheten att nyttja befintliga lokaler som kan användas som bostäder inom insatsen bostad med särskild service enligt LSS. Ett exempel på detta är när nämnden 2022 fattade beslut om att göra om lägenheterna i det tidigare äldreboendet Sjöleden till en ny form av servicebostad. Lägenheterna ligger i nära anslutning till varandra vilket ökar möjligheten att tillgodose personer med beslut om servicebostad men som också har ett mer omfattande behov där personalen behöver finnas nära. Effekten av det nya boendet kommer att följas upp i samband med verksamhetsberättelsen 2023.

Att få till en ökning av antalet bostäder ligger till stor del utanför förvaltningens egen förmåga och kräver att kommunen som helhet verkar för detta. Nämnden har i flera av kommunens detaljplaner signalerat om behovet av LSS-bostäder. I dagens ekonomiska läge finns också en stor osäkerhet kring bostadsbyggandet.

Optimering av gruppssammansättning

I övrigt arbetar verksamheten hela tiden med att optimera gruppssammansättningen samt att ge rätt omfattning av stöd på alla boenden för att kunna säkra en god bemanning. Handläggare tillsammans med enhetschefer för servicebostäder inventerar tillsammans om det finns brukare som bor på servicebostad och kan erbjudas försökslägenheter med boendestöd. Detta möjliggör ökad självständighet för individen och frigör samtidigt platser på servicebostäder som kan erbjudas brukare som står i kö eller är externt placerade. Att bistånd och utförarverksamheten nu organiserats gemensamt ökar möjligheten att få till dialoger för att hitta bra lösningar.

Boendestöd

Boendestöd i egen regi

Verksamheten inom boendestöd prognostiserar -0,3 miljoner kronor för helåret och har en budgetavvikelse som uppgår till -1,1 miljoner kronor per sista augusti. I prognosen ingår 0,5 miljoner kronor i form av ett generellt statsbidrag som avser att täcka biträdande chefs kostnader. Verksamheten förväntas erhålla statsbidraget under hösten 2023. Anledningen till att verksamheten prognostiserar ett underskott har varit att ersättning uteblir när brukare avbokar besök sent, medan verksamhetens personalkostnader kvarstår. Andra orsaker har varit att stödbehovet varierar under vissa tider på dygnet och kan överstiga antalet anställda i verksamheten vilket orsakar avbokningar.

Som en del av åtgärdsplanen kommer verksamheten att se över och inventera den beviljade tiden och arbeta aktivt med att öka utförandegraden och minska avbokade besök inom verksamheten. Detta kommer ske i två steg:

1. Personalresurser tillsätts den tiden på dygnet där behovet av antalet anställda är som störst. Detta kommer att hanteras genom löpartjänster där anställda inom samma

chefsområde kliver in vid behov. Den förväntade ekonomiska effekten för 2023 blir 0,1 miljoner kronor med en helårseffekt på 0,3 miljoner kronor.

2. Medarbetarna kommer arbeta i team runt brukarna. Genom att arbeta i team kan en större del av den planerade tiden utföras och därav kan avbokningar minska. Detta har kvalitetshöjande och ekonomiska effekter då större del av beställda tiden kan utföras.

Utredning angående boendestöd på annat sätt

En annan strategi som verksamheten håller på att utarbeta är att börja tillhandahålla boendestöd på ett annat sätt än idag i syfte att möjliggöra för vissa brukare att bo i en vanlig lägenhet i stället för att flytta in i en servicebostad. Boendestödet behöver i större utsträckning arbeta med att motivera brukaren att ta emot hjälpen för att insatsen ska ge effekt. Ett sätt att få brukare att ta emot insatsen är att säkerställa att brukare själv får välja vilken personal som utför insatsen och när insatsen ska utföras. Verksamheten planerar därför att införa möjlighet för brukaren att boka "sin egen personal och tid". Detta ska göras genom en digital bokning där det finns ett schema för vilka tider respektive personal arbetar som brukaren kan välja utifrån.

För att se hur boendestöd kan användas i ett mer förebyggande syfte pågår en utredning. Detta finns med som ett uppdrag i vård- och omsorgsnämndens verksamhetsplan för 2023. Uppdraget är att besvara nedan frågeställningar:

1. Vilka för respektive nackdelar finns det med att upphandla insatsen enligt LOV respektive LOU eller att kommunen utför allt boendestöd?
 - Ur ett brukarperspektiv?
 - Ur ett medarbetarperspektiv?
 - Ur ett utförarperspektiv?
 - Ur ett ekonomiskt perspektiv?
2. Vilken ersättningsmodell lämpar sig bäst utifrån målgruppens behov och upphandlingsform?

Det finns ett förslag om förändringar i lagstiftningen som bland annat innebär att boendestöd skulle ingå i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och att insatsen därmed skulle vara en del av LSS-utjämningen vilket skulle verka i positiv ekonomisk riktning för Huddinge kommun.

Utredning pågår och bedöms bli klar under hösten.

Daglig verksamhet enligt LSS

Daglig verksamhet enligt LSS prognostiserar -2 miljoner kronor i underskott för helåret 2023 och redovisar en budgetavvikelse som uppgår till -3,2 miljoner kronor för perioden januari till och med augusti 2023. Verksamheten förväntas erhålla ett generellt statsbidrag under hösten som uppgår till 1,5 miljoner kronor. Bidraget avser en satsning att minska sjuktagen, vikariekostnader och strukturera bemanningen på ett mer effektivt sätt.

1. Åtgärder inom utförarverksamheten i egen regi

Inom den egna regin för daglig verksamhet enligt LSS är den primära strategin att samordna verksamheten. Verksamheten försöker hitta bättre lokaler som ger möjligheter att slå samma enheter och där igenom optimera bemanningen vilket förväntas kunna minska personalkostnaderna. Att samlokalisera enheter ger också möjlighet till lägre lokalkostnader

samtidigt som antal brukare kan bibehållas.

I tabellen nedan framgår de åtgärder som är planerade för 2023.

Åtgärd:	Beskrivning av åtgärder	Effekt 2023, tkr	Helårseffekt, tkr
Flytt till ny lokal	Verksamheten planerar en flytt till Björnkullaringen från och med april 2023.	202 tkr	270 tkr
Synergier till följd av flytt till ny lokal och effektivisering av bemanningen	Genom att flytta till Björnkullaringen kan verksamheten effektivera bemanningen med 100% heltidstjänst. Samt optimera bemanningen hos andra enheter med ytterligare 94 % tjänster.	531 tkr	923 tkr
Löpartjänster och övriga personalåtgärder	Verksamheten arbetar aktivt med löpatjänster för att bemanna verksamheten kostnadseffektivt.	52 tkr	73 tkr
Stödassistent som går på Stödpedagog uppdraget	Stödassistenten kliver in tillfälligt för att täcka behovet av stödpedagogen under året.	374 tkr	374 tkr
Totalt:		1 159 tkr	1 640 tkr

Flytt till nya lokaler

Verksamheten har fått tillgång till den nya lokalen på Björnkullaringen. Genom att flytta till den nya lokalen förväntas lokalkostnaderna att minska med cirka 0,3 miljoner kronor per år. Verksamheten kommer att stå med dubbla lokalkostnader för perioden februari till och med september vilket uppgår till cirka 1,1 miljon kronor, däremot kommer verksamheten kommer att kompenseras för de dubbla lokalkostnaderna under året.

Synergier och löpartjänster

De nya lokalerna förväntas skapa synergier genom att möjliggöra samordning av personal och löpartjänster inom enheterna. Som ett resultat av detta förväntas verksamheten kunna minska personalbehovet med 1 heltidstjänst från och med april 2023. Även då verksamheten förväntas kunna minska personalbehovet initialt kan det komma att förändras till följd av volymer. Verksamheten har kunnat effektivisera bemanningen med ytterligare 94% tjänster under året inom de andra enheterna.

De nya lokalerna förväntas också öka verksamhetens kapacitet vilken kan innebära att de kan ta emot fler brukare än tidigare, vilket i sin tur innebär att resursnyttjande bli mer kostnadseffektivt. Det är viktigt att ha i åtanke att en ökad kapacitet kan också kan medföra nya utmaningar för att säkerställa bemanningen och upprätthålla kvalitén.

Stödassistenter och stödpedagoger

Att använda stödassistenter för att temporärt täcka behovet av stödpedagoger är en åtgärd för att hantera det ekonomiska åtgärdskravet. Det innebär en kortvarig besparing på cirka 0,37 miljoner kronor under året.

2. Utredning gällande lag om valfrihetssystem (LOV) för insatsen daglig verksamhet för personkrets 2

Inom vissa målgrupper finns idag många aktörer för brukarna att välja mellan, medan det inom andra målgrupper enbart finns kommunen. Här är målsättningen att den egna regin ska ställa om och fokusera verksamheten på de målgrupper som väljer kommunen.

Förvaltningen kommer även se över verksamheten för personkrets 2 vilken omfattar personer med ett betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter en hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller en kroppslig sjukdom. Här handlar det om förhållandevis få personer som har insatsen vilket gör det svårt att få en verksamhet att gå ihop ekonomiskt. Verksamheten utreder om det är bättre att köpa externa platser för denna målgrupp och behöver även undersöka om extern/externa leverantörer finns som har möjlighet att ta emot brukare. I analysen där olika alternativ jämförs behöver hänsyn bland annat tas till kostnaden för turbunda resor.

En förutsättning för att lägga ut verksamheten på entreprenad eller att egen regi tar över allt utförande är att kommunfullmäktige beslutar om att undanta personkrets 2 från LOV.

Utredning pågår och bedöms bli klar hösten.

3. Utredning gällande om utförare enligt lag om valfrihetssystem (LOV) ska bekosta turbundna resor till och från den dagliga verksamheten

Frågan är under utredning och redovisning av utredningens slutsatser bedöms ske under hösten 2023.

4. Utredning angående hälso- och sjukvården för de som har daglig verksamhet

Ansvaret för hälso- och sjukvården föreslås överföras till de som utför daglig verksamhet. I dagsläget ansvarar kommunens Hälso- och sjukvårdsorganisation för hälso- och sjukvården även för brukare som valt extern aktör vilket innebär att personalen inom hälso- och sjukvården åker till de dagliga verksamheterna där kommunen har brukare i och utanför kommunen.

Utredningen bedöms bli klar våren 2024.

Personlig assistans enligt LSS/SFB

Verksamheten inom personlig assistans prognostiserar -0,6 miljoner kronor för helåret och redovisar en budgetavvikelse för perioden januari till och med augusti -1,8 miljoner kronor. I prognosen ingår ett generellt statsbidrag som uppgår till 1 miljon kronor som avser att täcka biträdande chefs kostnader samt en löpartjänst (som arbetar på olika ställen inom samma chefsområde). Satsningen som görs via statsbidraget innebär att biträdande chef kommer kunna stötta upp cheferna att få ut löpartjänsterna på de vakanta raderna och på så sätt minska vikarie- och övertidskostnaderna. Denna organisering är ny för verksamheten och kräver en resurs med god kännedom om assistansgrupperna, schemat samt arbetstider. Statsbidraget erhålls under hösten 2023.

Åtgärdskravet finns framför allt inom personlig assistans enligt SFB (socialförsäkringsbalken), där beslut fattas av Försäkringskassan och där kommunen betalar för de första 20 timmarna i veckan av beslutet. Underskottet hänvisas till merkostnader för ett antal brukare med stora omvårdnadsbehov, engångskostnader som uppstår när brukare flyttar eller avlider vilket ställer krav på att verksamheten behöver ställa om personalgruppen och jourkostnader som endast ersätts till cirka 25 procent av Försäkringskassan. Verksamheten har sett över möjliga åtgärder och dessa redovisas i tabellen nedan.

Åtgärd:	Beskrivning av åtgärder	Effekt 2023, tkr	Helårseffekt, tkr
Lokalhyra	Verksamheten har varit hyresfria under 2022 och även 2023 till följd av att arbetsmarknadsförvaltningen erhållit hyreskompensation.	300 tkr	300 tkr
Översyn av rutin - Ansökan om förhöjd timersättning/arbetsrutin	Verksamheten har sett över en rutin för att regelbundet ansöka om förhöjd timersättning.	671 tkr	1 309 tkr
Ansökt om utökad assistans	Verksamheten har hjälpt brukare att ansöka om fler timmar för en assistansgrupp.	43 tkr	74 tkr
Totalt:		1 014 tkr	1 683 tkr

Lokalhyra

Under 2022 har verksamheten varit hyresfria och de förväntas vara det även 2023 eftersom gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen idag sitter i samma lokaler och har fått hyreskompensation via kommunstyrelsens förvaltning. Av den anledningen kan gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen inte ta ut en hyra för 2023.

Förhöjd timersättning

Verksamheten har sett över en ny arbetsrutin som innebär att följa faktiska personalkostnader per utförda timmar för att säkerställa att verksamheten erhåller rätt ersättning från Försäkringskassan. Man har kunnat identifiera fem brukare med möjlighet till en förhöjd timersättning, den förväntade effekten av åtgärden vid positivt utfall framgår i tabellen ovan.

För att få en förhöjd timersättning ställs vissa krav på utföraren. Några utav kraven är att stor del av assistansen utförs på kvällar och helger eller behov av att specialutbildad personal. Förhöjd timersättning från Försäkringskassan baseras på de faktiska personalkostnader man har haft under månaden med ett maxbelopp på 364 kr per utförd timme för 2023. Det innebär att beloppen i tabellen ovan är uppskattning av vad som verksamheten kan förvänta sig få i förhöjd timersättning.

Ansökt om fler timmar

Verksamheten har kunnat identifiera en assistansgrupp som möjligtvis kan ansöka om fler assistanstimmar. En ny ansökan har skickats till Försäkringskassan under sommaren. Effekten av åtgärden förväntas bli cirka 43 tusen kronor för perioden juni till och med december 2023, medan helårseffekten förväntas bli 73 tusen kronor.

Gemensamt för äldreomsorg och funktionsstöd

Turbundna resor

Kostnaderna för turbundna resor har ökat beroende på att ett nytt avtal trädde i kraft under 2022 i kombination med att antalet resor ökat. Sammantaget för turbundna resor inom äldre- och funktionshinderomsorg prognostiseras kostnaderna för 2023 öka med ca 11 miljoner kronor jämfört med föregående år. Prognosen innebär också att budgeten överskrids med totalt 6,7 miljoner kronor för turbundna resor.

Utifrån detta finns i verksamhetsplanen för 2023 flera uppdrag kopplade till de turbundna resorna med ansatsen att begränsa kostnaderna. Uppdragen är:

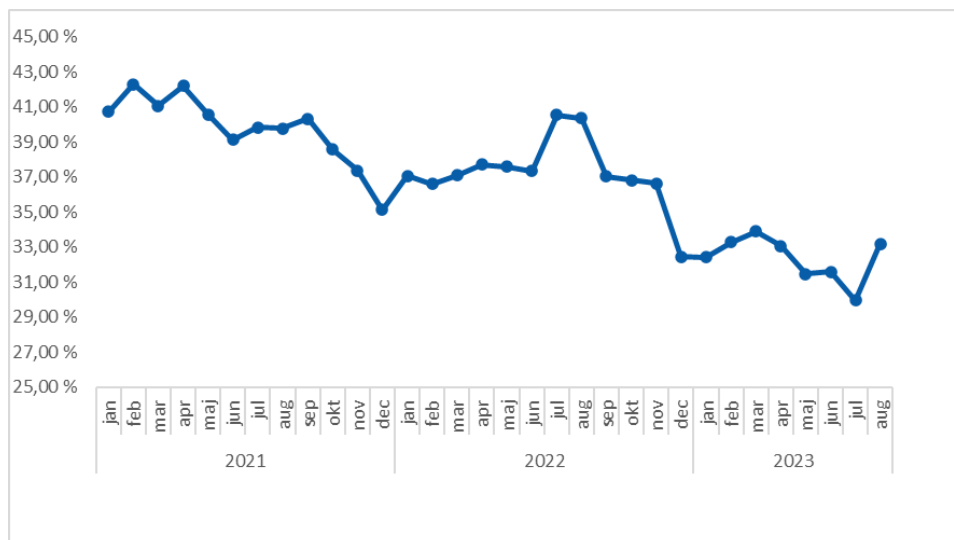
- 1. Utreda möjligheten att utförare som geografiskt är placerade utanför kommunens gräns bekostar turbundna resor till och från den dagliga verksamheten.**

Frågan är under utredning och redovisning av utredningens slutsatser bedöms ske under hösten 2023.

- 2. Minska antalet ensamåkande resenärer.**

Funktionsstödsorgen har fastställt en rutin för ensamåkning vid turbundna resor. Ensamåkning är endast aktuellt när det föreligger särskilda risker utifrån den enskilde brukarens behov och funktionsnedsättning.

I grafen nedan presenteras antalet beställda resor med ensamåkare i procent av de totala resorna för perioden 2021 till och med 2023. Andelen ensamåkare har minskat över tid och illustreras i diagrammet nedan. Av statistiken framgår att andelen har minskat från drygt 40 procent 2021 till drygt 30 procent 2023 och att trenden är fortsatt nedåtgående.

- 3. Se över och föreslå förbättringar av de interna processerna för beställning av turbundna resor.**

Ett arbete pågår med att kartlägga de turbundna resorna både på enhets- och individnivå samt att tider för hämtning och lämning på egna dagliga verksamheter ses över. Utifrån kartläggningen och med hjälp av statistik över resorna kan sedan beslut fattas om hur de interna processerna för beställning ska utformas. Utredningen bedöms bli klar under hösten.

4. Utreda förutsättningarna för att tillsätta en koordinator för turbundna resor.

Utredningen har inte påbörjats och förvaltningens bedömning är att behovet av en koordinator kan bedömas först efter det att effekterna av övriga två uppdrag kring turbundna resor har utvärderats.

Hemvårdsbidrag – äldreomsorg och funktionsstöd

Hemvårdsbidrag är ett ekonomiskt bidrag som kan beviljas till enskilda så de kan ge en ersättning till närstående som vårdar dem i hemmet. Vård- och omsorgsnämnden har beslutat att föreslå kommunfullmäktige att ta bort detta ekonomiska bidrag som insats.

En orsak till detta är att det finns andra insatser att söka, stödinsatser som omfattas av socialtjänstlagens kvalitetskrav och rätt till bistånd, exempelvis hemtjänst, avlösning, dagverksamhet för personer med demenssjukdom.

Den 1 juni 2023 hade 160 personer över 65 år och 82 personer under 65 år ett pågående beslut om hemvårdsbidrag. Den budgeterade kostnaden för hemvårdsbidrag år 2023 är 8,6 miljoner kronor.

Enligt förvaltningens beräkning skulle avskaffandet av hemvårdsbidraget med hänsyn tagen till eventuellt ökat behov av hemtjänst resultera i en minskad kostnad på cirka 5,5 miljoner kronor år 2024. 1,5 miljoner kronor för funktionsstöd och 4,0 miljoner kronor för äldreomsorgen.

Bemanning och schemalägningsverktyg

Inom hela äldreomsorgen och funktionsstöd finns en stor utmaning i att utforma scheman som är anpassade för en bra arbetsmiljö, lagkrav och budget. Verksamheten saknar systemstöd för schemaläggning och arbetet genomförs manuellt i excelfiler där flera hundra schemarader, önskemål från medarbetare och lagkrav ska sammanställas, delges och förhandlas. Det arbetssättet fördröjer en budget i balans och tar lång tid att genomföra.

Kommunstyrelsens förvaltning har tillsammans med en arbetsgrupp med chefsrepresentanter från äldreomsorgen och funktionsstöd, under våren 2023, utrett schemafunktionaliteten i Heroma. Arbetsgruppen kom fram till att Heromas funktionalitet inte är tillräcklig för verksamhetens behov. Under hösten 2023 kommer en upphandling av bemanning och schemaverktyg upphandlas med ledning av kommunstyrelsens förvaltning.

Arbetsgruppen kom även fram till att det förutom ett verktyg kommer att krävas ett arbete med att förändra kulturen och det nuvarande arbetssättet kring schemaläggning genom utbildningsinsatser inom bland annat bemanningsekonomi.

Kompetensutveckling i svenska språket

För att främja bemanningen inom både äldreomsorgen och funktionshinderområdet har socialförvaltningen startat ett samarbete med kommunala vuxenutbildningen och har under våren 2023 startat utbildningar i svenska språket för vård- och omsorgspersonal som behöver förbättra sin svenska i det dagliga arbetet och för att erhålla titeln undersköterska som blev yrkestitel i juli. Tjugo personer är anmälda i den första etappen och önskemålet är ett långsiktigt partnerskap mellan socialförvaltningen och komvux för att möta den stora utmaningen med bemanning och kunskaper i svenska språket i framtiden.